

เลือกอะไรดีระหว่าง

Cost Method กับ Equity Method

- ในงบการเงินเฉพาะกิจการ? -

บทนำ

ตามที่สภาวิชาชีพบัญชี โดยคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชีได้ปรับปรุงมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 27 (ปรับปรุง 2559) เรื่อง “งบการเงินเฉพาะกิจการ” โดยเป็นการปรับปรุงให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ ฉบับที่ 27 เรื่อง งบการเงินเฉพาะกิจการ ซึ่งเป็นฉบับปรับปรุงของคณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศที่สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2558 (IAS 27 : Separate Financial Statements (Bound volume 2016 Consolidated without early application) ซึ่งถือปฏิบัติกับงบการเงินสำหรับรอบระยะเวลารายงานที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2560 เป็นต้นไป โดยสามารถสรุปสาระสำคัญในประเด็นที่เปลี่ยนแปลง คือ อนุญาตให้กิจการสามารถเลือกรับรู้เงินลงทุนในบริษัทย่อย เงินลงทุนในการร่วมค้า และเงินลงทุนในบริษัทร่วมในงบการเงินเฉพาะกิจการ ด้วยวิธีส่วนได้เสีย (Equity Method) ตามที่อธิบายไว้ในมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 28 (ปรับปรุง 2559) เรื่อง “เงินลงทุนในบริษัทร่วมและการร่วมค้า” ได้เนื่องจากในบางประเทศกำหนดให้กิจการจัดทำงบการเงินเฉพาะกิจการด้วยวิธีส่วนได้เสียและจ่ายเงินปันผลจากงบการเงินเฉพาะกิจการที่รับรู้เงินลงทุนในบริษัทย่อย บริษัทร่วม และการร่วมค้าโดยใช้วิธีส่วนได้เสีย เช่น บราซิล อุรุกวัย หรืออาร์เจนตินา เป็นต้น ทั้งนี้ หากกิจการเลือกใช้

วิธีส่วนได้เสีย กิจการต้องปรับปรุงงบการเงินย้อนหลังเสมือนหนึ่งว่าได้ใช้วิธีนี้มาโดยตลอด ซึ่งการปรับปรุงดังกล่าวทำให้กิจการมีทางเลือกเพิ่มเติมในการใช้วิธีส่วนได้เสียบนงบการเงินเฉพาะกิจการ

ผลกระทบจากการปรับปรุงมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้

- กิจการสามารถเลือกบันทึกบัญชีเงินลงทุนในบริษัทย่อย เงินลงทุนในการร่วมค้า และเงินลงทุนในบริษัทร่วม ด้วยวิธีราคาทุนหรือตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 9 เรื่อง เครื่องมือทางการเงิน (เมื่อมีการประกาศใช้) หรือตามวิธีส่วนได้เสีย ซึ่งผลจากการเพิ่มทางเลือกดังกล่าวบนงบการเงินเฉพาะกิจการจะส่งผลให้งบการเงินเฉพาะกิจการในแต่ละกิจการไม่สามารถเปรียบเทียบกันได้
- การเลือกรับรู้เงินลงทุนในบริษัทย่อย บริษัทร่วม และการร่วมค้า ด้วยวิธีต่างกัน ทำให้กิจการรับรู้รายได้จากบริษัทย่อย บริษัทร่วม และการร่วมค้าต่างกัน ซึ่งจะส่งผลให้ตัวเลขกำไรสะสมที่ใช้ในการพิจารณาจ่ายเงินปันผลต่างกัน

ตารางเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียจากการเลือกใช้ระหว่างวิธีราคาทุนกับวิธีส่วนได้เสีย

ข้อดี / ข้อเสีย	วิธีราคาทุน (Cost Method)	วิธีส่วนได้เสีย (Equity Method)
ข้อดี	<ol style="list-style-type: none"> 1) กิจการผู้ลงทุนรับรู้รายได้จากเงินลงทุนตามเงินปันผลที่ได้รับจากกิจการผู้ได้รับการลงทุน ซึ่งทำให้แสดงผลการดำเนินงานของกิจการผู้ลงทุนสอดคล้องกับกระแสเงินสดที่กิจการผู้ลงทุนได้รับ นั่นหมายความว่าคุณภาพของกำไร (Quality of Earnings) ภายใต้วิธีราคาทุนจะสูงกว่ากำไรภายใต้วิธีส่วนได้เสีย 2) วิธีราคาทุนจะทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างกำไรทางบัญชีกับกำไรทางภาษีน้อยกว่าวิธีส่วนได้เสีย เว้นแต่กรณีที่เกิดการด้อยค่าของเงินลงทุน ซึ่งนั่นก็หมายความว่า วิธีราคาทุนสามารถช่วยให้ผู้ทำบัญชีปฏิบัติงานได้ง่ายกว่าวิธีส่วนได้เสีย	กิจการผู้ลงทุนรับรู้รายได้ตามวิธีส่วนได้เสียผ่านส่วนแบ่งกำไรขาดทุน ซึ่งทำให้ผลการดำเนินงานภายใต้วิธีส่วนได้เสียสามารถสะท้อนส่วนได้เสียในส่วนแบ่งกำไรขาดทุนจากกิจการผู้ได้รับการลงทุนนั้นตามผลการดำเนินงานของกิจการผู้ได้รับการลงทุนนั้น ๆ ได้ดีกว่าผลการดำเนินงานภายใต้วิธีราคาทุน

ตารางเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียจากการเลือกใช้ระหว่างวิธีราคาทุนกับวิธีส่วนได้เสีย (ต่อ)

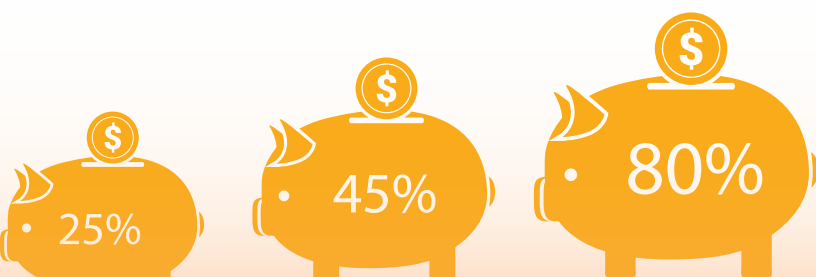
ข้อดี / ข้อเสีย	วิธีราคาทุน (Cost Method)	วิธีส่วนได้เสีย (Equity Method)
ข้อเสีย	มูลค่าตามบัญชีเงินลงทุนไม่ได้สะท้อนส่วนแบ่งกำไรขาดทุนจากกิจการผู้ได้รับการลงทุนได้ทันเวลา เว้นแต่เกิดผลขาดทุนจากด้อยค่าของเงินลงทุน ในกรณีที่มีข้อบ่งชี้การด้อยค่าของเงินลงทุน	<ol style="list-style-type: none"> 1) ผลการดำเนินงานภายใต้วิธีส่วนได้เสียอาจไม่สอดคล้องกับเงินสดที่กิจการผู้ลงทุนได้รับจากกิจการผู้ได้รับการลงทุน ซึ่งทำให้คุณภาพของกำไรภายใต้วิธีส่วนได้เสียต่ำกว่าคุณภาพของกำไรภายใต้วิธีราคาทุน 2) ในกรณีกิจการผู้ลงทุนมีกำไรและกำไรสะสมสูงภายใต้วิธีส่วนได้เสีย ผู้ถือหุ้นของกิจการผู้ลงทุนอาจเรียกร้องให้จ่ายเงินปันผลมากขึ้น ทั้งที่กิจการผู้ลงทุนยังไม่ได้รับกระแสเงินสดรับจริงจากกิจการผู้ได้รับการลงทุน 3) วิธีส่วนได้เสียทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างกำไรทางบัญชีกับกำไรทางภาษีมากกว่าวิธีราคาทุน ซึ่งทำให้เกิดความยุ่งยากในทางปฏิบัติ 4) ณ วันที่มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการบัญชี กิจการต้องปรับปรุงงบการเงินย้อนหลัง เสมือนว่าใช้วิธีส่วนได้เสียมาตั้งแต่แรก ซึ่งจะทำให้กำไรสะสมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม อันอาจก่อให้เกิดความยุ่งยากในทางปฏิบัติ และปัญหาในการสื่อสารกับผู้ถือหุ้น นอกจากนี้ กิจการผู้ลงทุนยังต้องจัดทำงบแสดงฐานะการเงิน ณ วันต้นงวดของงวดก่อนตามข้อกำหนดที่ระบุไว้ในย่อหน้าที่ 10.6 ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 1 (ปรับปรุง 2559) เรื่อง การนำเสนองบการเงิน

ข้อมูลเพิ่มเติม

สภาวิชาชีพบัญชี คาดว่าจะนำมาตราฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 9 เรื่อง เครื่องมือทางการเงิน มาถือปฏิบัติในปี 2562 ซึ่งจะทำให้กิจการผู้ลงทุนสามารถเลือกรับรู้เงินลงทุนในบริษัทย่อย เงินลงทุนในการร่วมค้า และเงินลงทุนในบริษัทร่วมด้วยมูลค่ายุติธรรมบนงบการเงินเฉพาะกิจการเพิ่มขึ้นอีกทางเลือกหนึ่ง

จากบทความข้างต้น ผู้เขียนหวังว่า น่าจะพอช่วยให้ผู้อ่านบทความนี้สามารถเรียนรู้สาระสำคัญที่เปลี่ยนแปลงไปของมาตรฐานการบัญชี ฉบับนี้ได้ทัน รวมทั้งสามารถนำผลกระทบเบื้องต้นจากการปรับปรุงมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ ตลอดจนผลการวิเคราะห์เบื้องต้นในเชิงเปรียบเทียบ ข้อดีและข้อเสียจากการเลือกใช้ระหว่างวิธีราคาทุนกับวิธีส่วนได้เสีย เพื่อเป็นประโยชน์ในการพิจารณาเลือกใช้วิธีการทางบัญชีที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางธุรกิจในกิจการของท่าน ตลอดจนสามารถนำความรู้จากบทความนี้ไปปฏิบัติงานตามมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ได้อย่างถูกต้อง

เขียนโดย... คุณภาณุภูมิ วัฒนธรรณนท์
อนุกรรมการ คณะอนุกรรมการด้านเทคนิคมาตรฐานการบัญชี

- บทความนี้ ไม่ถือเป็นส่วนหนึ่งของมาตรฐานการรายงานทางการเงิน -